

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1029854/1

בבית הדין הרבני האזורי תל אביב יפו

לפני כבוד הדיינים:

הרב זבדיה כהן – ראב"ד, הרב מרדכי מזרחי בר אור, הרב דוד שני

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד יעקב קראוס וטו"ר אלעד זמיר)

נגד

הנתבעים: עיזבון פלוני

אלמונית (ע"י ב"כ עו"ד ראובן ליפקין ועו"ד מקסים ליפקין)

הנדון: מזונות ומדור אלמנה לאחר פסק דין לגירושין וגבייתם מירשמים על פי צוואה

פסק דין

עובדות והליכים

א. הצדדים [פלונית ופלוני] נישאו כדת משה וישראל בתאריך כ"ו בטבת תשל"ד (20.1.1974) ולהם שתי בנות בגירות (האחת בת ארבעים ואחת והשנייה בת שלושים ושלוש).

ב. בתאריך י"ז בסיוון תש"ע (30.5.2010) פתחה האישה בבית הדין תיק לתביעת מזונות. התקיים דיון בתאריך ט"ו בכסלו תשע"א (22.11.2010) במעמד האישה התובעת בלבד – הבעל הנתבע שהה בחו"ל, וניתן פסק דין המחייב את הבעל במזונות אישה בסך 2,700 ש"ח לחודש החל מחודש מאי 2010.

ג. בחודש יוני 2012 שב הבעל לישראל עקב מצב בריאותי קשה, ובתאריך י"ב באב תשע"ב (31.7.2012) פתחו הצדדים תיק לאישור הסכם ובו בקשה משותפת לגירושין עקב פירוד בן למעלה משתיים-עשרה שנה שבהן שהה הבעל בחו"ל. בדיון שהתקיים בתאריך כ"ה בתשרי תשע"ג (11.10.2012) הופיעה האישה לבדה וביקשה להקפיא את התיק, בית הדין נעתר לבקשה והקפיא את התיק לחודשיים.

ד. בתאריך ה' בטבת תשע"ג (18.12.2012) הגיש הבעל תביעת גירושין בנימוק כי האישה רוצה להתגרש ממנו והם אינם בקשר שש-עשרה שנים. בדיון שהתקיים בתאריך כ"ח בניסן תשע"ג (8.4.2013) הופיעו שני הצדדים – הבעל והאישה: הבעל ביקש גירושין האישה הסכימה להתגרש לפי ההסכם שנחתם ביניהם. לשאלת בית הדין מדוע הוא רוצה להתגרש, ענה הבעל כי האישה רוצה להתגרש והוא מסכים להתגרש אך לא לפי ההסכם שהיא הכינה.

ה. בית הדין נתן החלטה בתאריך כ"ח בניסן תשע"ג (8.4.2013) ובסופה נתן בית הדין פסק דין לגירושין, קבע דיון הוכחות בתביעת הרכוש לתאריך כ"ה בתמוז תשע"ג (

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

3.7.2013) ונתן צו עיכוב ביצוע על פסק הדין למזונות מיום ט"ו בכסלו תשע"א (22.11.2010) עד להחלטה אחרת.

ו. בתאריך ו' בסיוון תשע"ג (15.5.2013) הלך הבעל לבית עולמו ולבקשת האישה הורה בית הדין בתאריך כ"ג בתמוז תשע"ג (1.7.2013) על סגירת כל התיקים.

ז. בתאריך ג' באייר תשע"ה (22.4.2015) הגישה האישה-האלמנה תביעה למדור ולמזונות מן העיזבון. לדבריה בכתב התביעה, החל בינואר 2000 ועד לפטירת הבעל שילמה היא את לבדה מלוא חוב המשכנתה בסך של 462,420 ש"ח ומגיעה לה מחצית מתשלום זה. כן תבעה מזונות אלמנה ומדור ספציפי בדירה שהיא גרה בה עד היום.

ח. המנוח השאיר צוואה הנושאת את התאריך א' באייר תשע"ג (11.4.2013) ובה הוריש את נכסיו לאחותו [אלמונית] ולפיכך הנתבעת בתובענה זו היא אחות המנוח היורשת על פי הצוואה.

ט. בדיון שהתקיים בבית הדין בתאריך י"ד בסיוון תשע"ה (1.6.2015) טען ב"כ הנתבעת לחוסר סמכות בית הדין לדון בתביעה זו, ובסופו החליט בית הדין על הגשת סיכומים בנושא הסמכות.

י. באי כוח הצדדים הגישו סיכומים בעניין הסמכות, ובית הדין נתן החלטה מנומקת בתאריך י"ד באדר ב' תשע"ו (24.3.2016) ולפיה תביעת האלמנה למדור ומזונות מן העיזבון היא בסמכות בית הדין הרבני, ואילו תביעת הבת [– אחת הבנות הבגירות, שאף היא הגישה תביעה] למזונות ומדור מהעיזבון אינה בסמכות בית הדין; ניתן צו לעיכוב ביצוע על הליכי הוצאה לפועל על מכירת הדירה, ונקבע דיון ליום י"ד באייר תשע"ו (22.5.2016).

יא. בדיון שהתקיים בתאריך י"ד באייר תשע"ו (22.5.2016) ניסה בית הדין להביא את הצדדים להסכם כולל. הניסיון לא צלח ובסופו של דיון הוחלט על הגשת סיכומים בתביעת האלמנה למדור ומזונות מן העיזבון. לשאלת בית הדין אם אין רצון ב"כ הנתבעת בדיון הוכחות ענה בא כוחה כי מפאת כבודו של המנוח די להם בחומר המונח בפני בית הדין במסגרת ההליכים עד היום, ובית הדין נתן החלטה על הגשת סיכומים בתובענה זו.

טענות התובעת

א. לדברי התובעת לא היו גירושין בפועל ולכן לא הפסידה את זכויותיה למדור ולמזונות. וכפי שכתב הרמ"א (בשולחן ערוך אבן העזר סימן צ סעיף ה): "אבל כל זמן שלא נתגרשה אף על גב שנתן עיניו לגרשה יורשה."

ב. בית הדין נתן צו לעיכוב ביצוע בעניין המזונות לאור טענת 'פרעתי' של הבעל, אך טענה זו לא הוכחה עד היום וב"כ הנתבעת ויתר על זכותו להביא עדים או הוכחות לטענה זו. גם לטענה כי האישה עבדה אין בסיס כיוון שמשכרה שילמה עבור חוב המשכנתה שאותו שילמה לבדה במשך כל השנים ששהה הבעל בחו"ל והיא נותרה לבדה בישראל.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ג. חיוב המזונות שפסק בית הדין במעמד צד אחד הוא על פי הנפסק בשולחן ערוך (סימן ע סעיף ה) כי מי שהלך לחו"ל פוסקים מזונות לאשתו אף שלא בפניו.

ד. חוב מזונות אלמנה הוא הן על פי הדין האזרחי – חוק הירושה, תשכ"ה – 1965 (פרק רביעי סעיפים 56, 57(א)(1)) והן על פי הדין הדתי כפי הנפסק בשולחן ערוך (אבן העזר סימן צג סעיף ג): "אלמנה ניזונת מנכסי יורשים כל זמן אלמנותה [...] כל זמן שלא תתבע את כתובתה."

ה. בפד"ר (כרך ב עמוד 298) נקבע כי אלמנה זכאית למדור גם בחלק הדירה שהיה שייך לבעלה המנוח, מכוח תנאי כתובה למדור אלמנה ומכוח מזונות, כשהמדור הוא בכלל מזונות. גם אם תמצי לומר שאין לאלמנה זכות למזונות מחמת פסק הדין לגירושין, עדיין עומדת לה זכות למדור מדין תנאי כתובה שאינו תלוי במזונות כפי שכתב בשו"ת הרשב"א (חלק ב סימן קסה).

ו. לצוואת המנוח אין משמעות לגבי האלמנה, שהרי תנאי כתובה גובר על הצוואה כפי שנפסק בשולחן ערוך (סימן צג סעיף ג): "ואפילו ציווה בשעת מיתה 'אל תיזון אלמנותי מנכסי' – אין שומעים לו."

ז. התובעת מבקשת מדור אלמנה לכל ימי חייה, מזונות אלמנה, ביטול צו עיכוב הביצוע שניתן בעניין פסק הדין למזונות אישה בעבר, והחזר תשלומי חוב המשכנתה ששילמה עבור הבעל משנת 2000.

טענות הנתבעת

א. המנוח כתב בצוואתו כי אינו מצווה דבר לאשתו ולבנותיו עקב התנהגותן כלפיו. גם בית המשפט לא חסך מהתובעת ביקורת על אודות התנהלותה כלפי המנוח. בתאריך ח' בטבת תשע"ה (30.12.2014) ניתן צו קיום צוואה, וכך התובעת איננה זכאית לרשת את המנוח.

ב. התובעת אף אינה זכאית למדור ולמזונות עקב מתן פסק דין לגירושין שלא בוצע בפועל עקב מותו של המנוח.

ג. התובעת התעללה במנוח וציערה אותו, הגישה בקשות סרק למתן צווי הגנה וביקשה להתגרש ממנו. לכן איננה זכאית למדור ומזונות.

ד. אלמנה התובעת כתובתה הפסידה מזונות משום ביזיון הבעל, ובנידון זה מעשיה הוכיחו על ביזיון הבעל.

דיון והכרעה

בפנינו כמה נושאים לדיון:

1. חיוב הבעל במזונות האישה בחייו;

2. זכויות האלמנה למדור ומזונות מהעזבון;

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

3. תוקף הצוואה והשלכותיה על תביעת האלמנה למזונות ומדור.

חייב המזונות בחיי הבעל

בתאריך ט"ו בכסלו תשע"א (22.11.2010) נתן בית הדין פסק דין במעמד האישה בלבד ובו חיוב הבעל במזונות בסך של 2,700 ש"ח. בדיון שהתקיים בתאריך כ"ח בניסן תשע"ג (8.4.2013) נתן בית הדין צו לעיכוב ביצוע פסק הדין עד לביטול טענות הבעל – טענת 'פרעת' וטענה כי האישה עובדת – בדיון שנקבע ליום כ"ה בתמוז תשע"ג (3.7.2013) ושבוטל עקב מות הבעל בתאריך ו' בסיוון תשע"ג (15.5.2013).

מעיון בפסק הדין למזונות מיום ט"ז בכסלו תשע"א (23.11.2010) עולה כי הבעל שהה בחו"ל מתאריך כ"ח בניסן תשס"ו (26.4.2006) על פי רישום משרד הפנים שהוצג לבית הדין. בית הדין פסק לאישה מזונות כולל תשלום משכנתה ואחזקת מדור בסך 2,700 ש"ח.

בשולחן ערוך (אבן העזר סימן ע סעיף ה) נפסק:

"מי שהלך למדינת הים ובאה אשתו לבית הדין לתבוע מזונות: שלושה חודשים ראשונים מיום הליכתו אין פוסקים בהם מזונות, שחזקה אין אדם מניח ביתו ריקן. מכאן ואילך – אפילו אין כתובתה בידה – פוסקים לה מזונות אבל אין נותנים לה במה שתתקשט. ואם היו לו נכסים, בית דין יורדים לנכסיו ומוכרים למזונותיה אפילו לא שמעו בו שמת. ואין מחשבין עמה על מעשה ידיה עד שיבוא בעלה. אם מצא שעשתה – הרי אלו שלו."

וכתב שם החלקת מחוקק (ס"ק יח):

"זה לשון הרמב"ם, אבל דעת הרא"ש: כשבית הדין פוסק מזונות מדקדקים תחילה אם יספיק לה מעשה ידיה ומה שיחסר לה פוסקים לה ונגד מעשה ידיה אין פוסקים לה. ולקמן בסעיף י' בהג"ה הביא דברי הטור בשם הרא"ש וכאן לא הגיה כלום."

והבית שמואל (ס"ק טז) כתב:

"כן כתבו הרמב"ם, הרמב"ן והרשב"א: אפילו ידוע לבית הדין שמעשה ידיה מספיקים לה פוסקים לה מזונות, ובדרכי משה משמע שסובר עיקר כשיטות פוסקים אלו ולא כהרא"ש ומה שכתב בסעיף י' יש ליישב גם לשיטות אלו."

הרי שפסיקת בית הדין לחודש מיום י"ד במרחשוון תשע"א (22.10.2010) לחיוב בסך 2,700 ש"ח, בשל נסיעת הבעל לחו"ל, מבוססת על ההלכה הנ"ל.

אלא שכאמור, לאחר שהגיע הבעל ארצה התקיים דיון בתאריך כ"ח בניסן תשע"ג (8.4.2013) שבו הופיעו שני הצדדים – הבעל והאישה. הבעל ביקש גירושין והאישה הסכימה להתגרש לפי ההסכם שנחתם ביניהם. לשאלת בית הדין מדוע הוא רוצה להתגרש ענה הבעל כי האישה רוצה להתגרש והוא מסכים להתגרש אך לא לפי ההסכם שהיא הכינה. בסוף הדיון נתן בית הדין פסק דין לגירושין, קבע דיון הוכחות בתביעת הרכוש לתאריך כ"ה בתמוז תשע"ג (3.7.2013), ונתן צו עיכוב ביצוע על פסק הדין למזונות מיום ט"ו בכסלו תשע"א (22.11.2010) עד להחלטה אחרת.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

על פי החלטה זו בית הדין עיכב בתאריך כ"ח בניסן תשע"ג (8.4.2013) את ביצוע פסק הדין למזונות בשל טענות הבעל נגד פסק דין זה עד לבירור העניין בדיון שנקבע ליום כ"ה בתמוז תשע"ג (3.7.2013).

אלא שבתאריך ו' בסיוון תשע"ג (15.5.2013) הלך הבעל לבית עולמו ולא התקיים דיון על בירור טענותיו נגד חיוב המזונות.

בדיון שהתקיים בתאריך י"ד באייר תשע"ו (22.5.2016) בין האלמנה לב"כ היורשת ביקש בית הדין לקיים דיון הוכחות בעניין טענות הצדדים בדבר צו עיכוב הביצוע שניתן ביום כ"ח בניסן תשע"ג (8.4.2013) על פסק הדין למזונות אך ב"כ היורשת אמר כי מפאת כבוד המנוח די להם לדון כפי החומר המונח בפני בית הדין.

הדברים מופיעים בפרוטוקול הדיון (מיום י"ד באייר תשע"ו – 22.5.2016, שורות 4–11):

ב"כ המבקשת: כדי שלא יטען הצד השני שלא ניתנה לו הזדמנות להוכיח את מה שהוא ביקש להוכיח באותו דיון שבו עוכב הביצוע, ככל שהוא רוצה להוכיח טענה כל שהיא בדיון ההוא – שיביא עדים ויוכיח, שאם לא כן נבקש את ביטול עיכוב הביצוע ולחייב מזונות מאותו יום.

בית הדין: תגובתכם?

ב"כ המשיבה: אני מפנה את בית הדין הנכבד. אני מבקש סיכומים.

בית הדין: לא תוכל להגיד אחרי הסיכומים שהיו לך הוכחות להביא ולא הבאת.

ב"כ המשיבה: אני סבור שבית הדין דן כבר בתיק זה ומפאת כבודו של המנוח די לנו בחומר אשר התנהל במסגרת ההליכים הקודמים.

הרי שטענות היורשים בעניין עיכוב הביצוע הן על פי החומר הקיים ללא הוכחות נוספות מעבר לקיים בתיק.

ברגע שוויתרו היורשים על הבאת ראיות אין מקום לעיכוב הביצוע – שניתן בשעתו להוכחות טענות הבעל – וממילא פסק הדין לחיוב המזונות מיום ט"ו בכסלו תשע"א (22.11.2010) עומד על כנו עד ליום מתן פסק הדין לגירושין ביום כ"ח בניסן תשע"ג (8.4.2013).

זכויות האלמנה למזונות ומדור מהעיזבון

בשולחן ערוך (אבן העזר סימן צג סעיף ג) נפסק: "אלמנה ניזונית מנכסי יורשין כל זמן אלמנותה אפילו אם לא נכתב בכתובתה, ואפילו אם צוה בשעת מיתה 'אל תיזון אלמנותי מנכסי' – אין שומעים לו."

עוד נפסק (שם סימן צד סעיף א): "כדרך שניזונית אלמנתו מנכסיו כך נותנים לה כסות וכלי תשמיש ומדור או יושבת במדור שהיתה בו בחיי בעלה."

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

השלכות הצוואה על זכות האלמנה למדור ולמזונות

בנידון זה כתב המנוח צוואה בחייו, בתאריך א' באייר תשע"ג (11.4.2013), ובה ציווה את כל רכושו לאחותו [אלמונית]. על צוואה זו ניתן צו לקיום צוואה בבית המשפט בתאריך ח' בטבת תשע"ה (30.12.2014).

האם צוואה זו מפקיעה את זכות האלמנה למדור ומזונות?

בשולחן ערוך (אבן העזר סימן צג סעיף כ) נפסק:

"אין אלמנה ניזונית אלא מקרקעות בני חורין ולא מהמשועבדים – לא מבעיא אם מכר או נתן הבעל בחייו, אלא אפילו מכרו או משכנו או נתנו היורשים לאחר מיתת אביהן – אין מוציאין למזון האשה והבנות, ודווקא שנתן האב מתנת בריא."

וכן (בחושן משפט סימן רנב סעיף א):

"מתנת שכיב מרע אינה קונה אלא לאחר מיתה, ואין אחר זוכה בדבר שצוה לו בין במקרקעי בין במטלטלי אלא לאחר מיתה.

לפיכך מוציאין לכתובת בנין דכרין ולמזון האשה והבנות מיד אלו שצוה לתת להם, שהרי במיתתו נתחייבו הנכסים בכתובה ובמזונות, ואלו שנתן להם לא יקנו אלא לאחר מיתה."

עיקרן של הלכות אלו הוא:

אדם שהקנה את רכושו מחיים וחלה המתנה לפני מותו אין לאלמנה ולבנות זכות לקבלת מזונות ממתנה זו, כיוון שהמקבל זכה מחייו של הנותן, טרם מותו, ואילו זכות המזונות של האלמנה והבנות חלה רק עם מותו נמצא שזכות המקבל קדמה לזכות האלמנה והבנות.

אבל במקום שבו הקנה אדם את רכושו לאחרים רק לאחר מותו, האלמנה והבנות זכאיות לגבות מזונות מהעזבון, כיוון שזכותן חלה מיד עם מותו, ואילו המתנה לאחרים חלה רק לאחר מותו. נמצא שזכותן של האלמנה והבנות קדמה לזכות המקבל.

בנידון זה נכתב בצוואת המנוח כדלהלן:

"צוואתי זו נעשית כצוואה בעדים, על פי הדין השורר במדינת ישראל וכן כמתנה שתוקפה שעה לפני מותי על פי הדין העברי והגני מתכוון כי צוואתי זו תהיה תקפה באופן המועיל ביותר."

משמעות צוואה זו – מתנה מחיים 'שעה לפני מותו'.

בבית יוסף (שם סימן רנב) מובא:

"כתב רבי יהודה בן הרא"ש שנשאל על הנותן מתנת בריא 'מעכשיו ולאחר מיתה' – אם תזון אלמנתו מאותם נכסים, והשיב שדינה כמתנת שכיב מרע ואלמנתו ניזונית מנכסיו, וחלקו עליו כמה חכמים ואמרו שדינה כמתנת בריא ואינה ניזונית מנכסיו והאריכו בראיות."

ובדרכי משה (שם ס"ק ד) כתב שם: "וכן נתבאר בסימן רנ"א שדינו כדין מתנת בריא."

משמעות דעת הבית יוסף והדרכי משה כדעת החולקים שדינו כמתנת בריא ואין האלמנה ניזונית מהעזבון.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

תוקפה ההלכתי של צוואה הנעשית ללא קניין – מדין מנהג או מדין דינא דמלכותא אך בבואנו לדון על תוקפה ההלכתי של צוואה זו נראה שאיננה עומדת בכללי ההלכה שהרי כתב מרן (בשולחן ערוך חושן משפט סימן רנא סעיף א):

”אבל בריא שנתן מתנה וכתב בשטר ‘מחיים ובמות’ – הרי זו מתנה גמורה מחיים וזה שכתב בה ‘ובמות’ כמי שאומר ‘מעתי ועד עולם’ וכמו נוי השטר הוא זה.”

וכתב שם הסמ”ע (שם ס”ק ה): ”הרי זו מתנה – פירוש כשהיה בקניין בין כולו בין במקצתו דאין מתנת בריא ללא קניין.”

והנה מעיון בצוואה זו עולה כי לא נעשה קניין, ואם כן אין לה תוקף הלכתי להפקיע את מזון ומדור האלמנה. והשאלה היא: האם יש בזמן הזה תוקף הלכתי לצוואה ללא קניין?

מצינו בזה מחלוקת בין פוסקי זמננו:

האגרות משה (אבן העזר חלק א סימן קד) כתב:

”אך בעצם מסתבר לעניות דעתי שצוואה כזו, שוודאי יתקיים כדברי המצווה בדינא דמלכותא – אין צריך קניין, שאין לך קניין גדול מזה. וממילא, כיון שאין צריך קניין, מועיל מדינא אף נגד היורשים אף שהוא מתנה לאחר מיתה.”

בהמשך התשובה כתב: ”וזהו טעם גדול למה בארץ הזאת נוהגים לסמוך על צוואות כאלו.”

ועיין בשו”ת כפי אהרון (חושן משפט סימן יב) שהאריך לפסוק שבמקום שנהגו לקיים צוואות בנוטריון וכדומה – מנהג מבטל הלכה וצוואה זו כשרה גם ללא קניין.

ועיין בזה באריכות בשו”ת תבואות שמש (חושן משפט סימן לד) ובספר שורת הדין (כרך א עמוד שכב) במאמר של הדיין הרב חיים שלמה שאנן זצ”ל שכתב להכשיר צוואה כזו בלא קניין מדין דינא דמלכותא ומדין מנהג והביא דעת שו”ת מהרש”ם (חלק ב סימן רכד אות ד) שסובר שבמקום שיש ‘אומדנא דמוכח שגמר ליתן בכל ליבו’ לא צריך קניין.

הרי שלדעת פוסקים אלו צוואה זו כשרה והוויא מתנה מחיים ואין לאלמנה זכות למדור ומזונות.

האם ניתן להוציא את האלמנה בתשלום כתובה?

בשולחן ערוך (אבן העזר סימן צג סעיף ג) נפסק:

”אלמנה ניזונית מנכסי יורשין כל זמן אלמנותה [...] ואפילו אם צוה בשעת מיתה: ‘אל תיזון אלמנותי מנכסי’ – אין שומעין לו. ואין היורשים יכולין לפרוע לה כתובתה ולסלקה מהמזונות, אלא היא ניזונית על כרחם כל זמן שלא תתבע כתובתה, אלא אם כן התנו כן בפירוש – שלא תזון אלמנתו מנכסיו, או שהיה מנהג המקום כן.”

והרמ”א הוסיף: ”ויכולים בית דין לתקן במקומם שהיתומים יסלקו אותה כשירצו.”

ובפתחי תשובה (שם ס”ק ה) כתב:

”כתב בספר ישועות יעקב דכעת נהגו בתי דין בישראל לסלק להאלמנה כתובתה כל זמן שירצו היורשים, וכל הנשאת על דעת המנהג היא נשאת.”

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

וטעמא דמילתא כיון שהמזונות ביוקר מאד מן מה שהיה לפנים [...] ואם כן כל אחת לא תרצה לקבל כתובתה רק הנדוניה [...] לכן עשו בזה תקנה. עד כאן לשונו. וכך כתב בשו"ת שבות יעקב (חלק ב סימן קכד) [...] וכן עשו הלכה למעשה בקהילת קודש פראג.

וכתב שמנהג זה – גם להוציא ממדור האלמנה, אם כי "בספר בית מאיר" כתב לגבי מדור אלמנה שזה "נגד ההלכה" ושכן הורו זקני דייני פרנקפורט "ואין לזוז מדבריהם ואין לגרש נשי עמינו מבית תענוגיהם כל ימי מיגר אלמנותה בעל כרחיה" – אלא אם כן תתבע כתובה.

ועיין פד"ר (כרך ד עמוד 235 וכרך יח עמודים 366–367) שנראה שכך נהגו גם בזמן הזה.

בית הדין סבור כי לאור: העובדה שניתן פסק דין לגירושין שבפועל לא בוצע, הספק ההלכתי לגבי תוקף הצוואה מול הזכאות למדור ומזונות אלמנה והמנהג לתת כתובה כנגד הזכות למדור ומזונות אלמנה – יש מקום בנידון זה לפסוק כתובה כנגד זכות האלמנה למדור ומזונות.

מסקנות

מכל האמור, בית הדין פוסק:

א. בית הדין מבטל את החלטת עיכוב הביצוע שניתן ביום כ"ח בניסן תשע"ג (8.4.2013) על פסק הדין למזונות אישה.

לפיכך פסק הדין למזונות אישה בסך 2,700 ש"ח לחודש הוא בתוקף מיום נתינתו ורטוראקטיבית מיום י"ז באייר תש"ע (1.5.2010) עד ליום מתן פסק הדין לגירושין ביום כ"ח בניסן תשע"ג (8.4.2013).

ב. לאור נימוקי פסק דין דנן וכנ"ל, ישולם לאלמנה מהעזיבון סכום כתובתה נגד זכותה למדור ולמזונות אלמנה. לפיכך היא זכאית לקבל מהעזיבון את כתובתה מיום כ"ז בטבת תשל"ד (21.1.1974) בסך של 100,000 לירות ישראליות – צמוד לדולר ארה"ב. הצדדים יסתייעו במומחה לחישוב ההצמדה לדולר מיום כ"ז בטבת תשל"ד (21.1.1974) ועד ליום מתן פסק דין זה.

ג. בית הדין מורה על ביטול הצו למדור ספציפי בדירת הצדדים הנמצאת ברחוב [...] שניתן ביום כ"ו במרחשוון תשס"ח (7.11.2007), בכפוף לתשלום האמור בסעיף ב'.

הרב זבדיה כהן – ראב"ד

אני מסכים.

הרב מרדכי מזרחי בר אור

אני מצטרף.

הרב דוד שני

נפסק כאמור.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ניתן ביום ט"ו בתמוז תשע"ז (9.7.2017)

הרב דוד שני

הרב מרדכי מזרחי בר אור

הרב זבדיה כהן – ראב"ד